

Singer Magdolna

Aktivításra ösztönző, lendületbe hozó kihívás

Végigtekintve a szakmai eredményeimen, úgy találtam, nincs okom panaszra, ugyanakkor azt láttam, mintha semmi köze nem lenne a szakmai tudásnak a pénzkeresethez. Az előadásokat ingyen, vagy rendkívül csekély díjazásért tartom, a tanatológiai témájú könyveim bár szakmai szempontból fontosak és hiánypótlóak, szűkebb közönséget érintve kevés jutalékot termelnek, és mint gyásztanácsadó, csak nem kérhetek pénzt szegény bajba jutott emberektől? Ha mégis, keveset, és azt is szegyenkezve. Megállapítottam, hogy a munkám mennyisége és értéke nincs arányban a jövedelmemmel.

Valami nem stimmel és ezen változtatni kívántam, de elképzelésem sem volt, hogy hogyan? Amit tudtam: ötvenes éveim derekán csak olyasmivel szeretnék foglalkozni, ami örömet nyújt számomra, amit hivatásomnak érzek.

A Feldmár Intézetben a Nők Iskolája tanáraiként találkoztunk dr. Lelkes Zoltánnal. Én „Vállunkon hordani a halál madarát” címmel tartottam kurzust, ő pedig „Pénzről Nőknek” címmel. Ő az én emberem, gondoltam, majd felkerestem.

De mielőtt a vele való munkánkról beszélnék, teszek egy nagy kitérőt.

Polcz Alaine-nel volt egy tanulságos történetem, amit elmesélek. Mindkettőnk szeme egyre romlott, és a szemészek nem sok jóval biztattak. Elmentünk egy ukrán származású gyógyítóhoz, akiről már sokat tudtunk: hol, mikor, milyen tanulmányokat végzett, és milyen eredményeket ért el.

Elégedetten jöttünk el, mivel sok praktikus tanáccsal is ellátott. Hazafelé a férfiről beszélgettünk. Alaine dicsérte, amiért nagylelkűen segít a hozzá fordulóknak, esténként, szabadidejében gyógyít, de soha nem fogad el pénzt. Számára a gyógyítás szent dolog, kapott egy tehetséget, de nem azért, hogy ezt a maga hasznára értékesítse.

Én nem értettem vele egyet. Hevesen magyaráztam, milyen bajt okoz ez az állítólagos nagylelkűsége. Szentnek tűnő elvei miatt kénytelen informatikusként dolgozni, és csak korlátozott szabadidejét tudja a gyógyításra szánni, emiatt emberek százait rekeszti ki a gyógyításból. Ha valóban jó gyógyító, Istentől kapta ezt, mint mondja, akkor bűnt követ el az emberek ellen, hiszen nem azt teszi, ami a feladata. Ha elfogadna pénzt, akkor egész nap a gyógyítással foglalkozhatna, teljes szellemi-lelki-fizikai energiáit az emberek segítésére fordítva. Most, mivel el kell tartania a családját, dolgozik egy cégnél egész nap, olyan munkát, ami nem teszi boldoggá, megöli a lelkét, és este – megfosztva a családját önmagától, megfosztva magát a regenerálódástól – megmaradt csökkent energiáit összekotorva gyógyítgat. Alig tudtunk egy időpontot kapni tőle, és ha legközelebb jönni akarunk, megint heteket kell várnunk. Egy segítő kapcsolat alapvetően egy kiszolgáltatott helyzet, de ha még pénzt sem fogad el, akkor végképp. Mi ez, ha nem az agresszióknak egy burkolt megjelenése? Nem lenne-e tisztább, ha kérne pénzt, ebből élne, a hozzá fordulóknak pedig lennének jogai, és az alárendelt, gyermeki pozícióból egyenrangú, felnőtt pozícióba kerülnének?

Alaine belátta, hogy sokkal összetettebb ez a kérdés, mint első látásra tűnik. Amit viszont én nem tudtam: egyes gyógyítóknak egyszerűen tilos elfogadniuk pénzt, bizonyos spirituális szabályrendszer értelmében. Azokat a spirituális tanítókat is elküldeném Lelkes Zoltánhoz,

akik ehhez a szabályrendszerhez ragaszkodnak – még ha évszázados tradíciók alapján kristályosodtak is ki ezek az elvek – hogy bírálják felül nézeteiket. A kérdés az, hogyan tudják jobban segíteni az emberiséget, ha kiiktatják a pénzt, mint ördögtől való rontást, vagy ha számolnak létezésével és az összefüggéseket mérlegelve beépítenék az adok-kapok körforgásba?

Hiába láttam azonban világosan az ukrán gyógyító esetében, mennyire abszurd helyzetet teremt a pénz nem helyén való kezelése, a magam dolgában rendkívül esetlen és tétova voltam – és vagyok is. Az én korosztályom nem tanult meg a pénzzel bánni, mi több, egyenesen valamiféle piszkos dolognak tartja.

A rendszerváltás után férjhez mentem egy tehetséges üzletemberhez, akivel sikeres vállalkozást hoztunk létre. A szocialista – és tegyük hozzá: keresztyén – elveket valló neveltetésem felül még egy markáns tényező is jelentősen befolyásolta asszonyi viselkedésemet. Kislányként azt a szerepet tanultam meg, hogy nőként bizonyos fokig alávessem magamat a férjemnek, és bár egyforma lendülettel dolgoztunk a vállalkozásban is, én megtartottam a férj, a gyerekek szolgálatában álló, hagyományos szerepemet is, hosszú évekig egyensúlyozva ebben a megterhelő helyzetben. A férjem kezében összpontosultak a pénzügyek, és mivel ő nagylelkűen bánt a pénzzel, nem szenvedtem hiányt. Tudatosan hagytam őt a tekintélyi szerepben, ha észrevettem is anomáliákat, arra vágytam, hogy megadjam számára a teremtés, alkotás, és a bőkezű adás örömét, annak átélését, hogy ő férfiúi felelősséggel gondoskodik a családról, sőt sok más emberről is. Mi több, tetszett is nekem ő ebben a szerepben, és tetszettem magamnak a saját szerepemben. Minden tökéletes volt, mindenki elégedett volt.

Amikor a vállalkozás már átadható volt, akkor továbbra is a férjem álmainak a megvalósításában segédkeztem. Nem a magam életét éltem tehát, hanem az övét, és a családját, ahogyan teszi ezt sok-sok nőtársam.

A behódolásom, alárendeltségem felvállalása átélésemben nem a gyengeségem következtében történt, épp ellenkezőleg, egy belső erőt jelentett. Nem éreztem azt, hogy bizonyítanom kellene, érek annyit, mint ő, és csak folyamatos visszaigazolás adna biztonságot számomra. Nekem mindegy volt, hogy ki a családfő, illetőleg nem volt mindegy, jobban esett, ha a férfit férfinak láthatom, magam pedig nőnek, már annak a sztereotípiának az értelmében, amit ezek a fogalmak akkoriban jelentettek számomra. A teljes igazság persze rendkívül bonyolult, napestig lehetne a boncolgatni a lélektani mozgatórugókat és kölcsönhatásokat. Talán a konfliktusokhoz való viszonyom még a témához tartozik, amivel nagyjából úgy voltam, mint a pénzzel, éppem úgy nem tanultam meg a kezelését, mint a pénzét. A konfliktust is ördögtől valónak gondoltam, valami kórosnak, és nem olyasminek, ami a világ kerekét előremozdítja, a párkapcsolatokban pedig elkerülhetetlen szembenézni vele, éppem az összetartozás megőrzése érdekében. Hogy ennek háttérben mi állt, szeretetfélétség, vagy bármi egyéb, azt most ne vizsgáljuk.

Be kell lássam azonban azt is, hogy a pénzügyekből való kirekesztettségem oka nem csupán a férji tiszteletadás, és az elsajátított női szerepem volt, hanem közönséges lustaság is, hiszen az olyan munkával járt, amit én nem szerettem, és örültem, hogy nem kellett foglalkoznom vele, átvállalta a férjem. Mivel azonban a pénz feletti diszponálás bizonyos hatalmat is adhat, ehhez nagyfokú bizalomra volt szükség.

Létrehoztunk tehát ketten egy olyan rendszert, amely látszólag kifogástalanul működött. A hagyományos nemi szerepekben való együttműködésünknek megvoltak a szépségei, mindkét fél sokat profitálhatott belőle, és éppen ez a megelégedettség fedte el annak a veszélynek a felismerését, hogy hosszú távon nem tartható fenn egy ilyen hierarchikus viszony, hiszen végső soron mindkét fél boldogtalanságához vezet.

A házasságom utolsó éveiben már próbáltam a magam vágyait is felismerni, és elindulni lassan a felé. Férjem szeretettel támogatót mindenben, ezért szerencsésnek éreztem magam, különösen, ha körültekintettem és láttam, hogyan akadályozzák más férfiek a feleségük bármilyen önállósodási, tanulási törekvéseit. Igen ám, de hiába volt a szerető bátorítás, hiába a félig-meddig felismert vágyak, ha mindezt nem mint alapvető jogot éreztem magaménak, hanem mint amihez megkaptam az engedélyt, de a saját magam engedélye csak akkor érvényesülhet, ha közben nem vonom el magam a férjem álmaitól, a család szolgálatától. Kevés szabadidőben próbáltam tehát a magam álmai után menni, hogy csendre intett belső énem is szóhoz juthasson végre. Egy olyan férj mellett, aki folyamatosan bátorít, elismer, tiszteli a képességeket, szemmel láthatóan felhúzza, növeli, gazdagítja, még nehezebb felismerni, hogy mindezek ellenére milyen gátak, szerepragaszzkodások nehezítik az előrehaladást.

Szerencsés vagyok, mert végül nem történt meg velem, amire Zoltán figyelmezteti a nőket: ha a főnökük, férjeik álmait valósítják meg, ha a mozgásterük kisebb, mint a tudásuk, képességük, akkor a tehetségük hajszalereken folyik el. A házasság utolsó éveiben szívósan küzdöttem azért, hogy ne folyjon el minden a tehetségből, hogy az éltető szikra bennem maradjon, és hozhasson létre teremtő módon alkotásokat, értékeket, amik belőlem fakadnak, nem a férjemből, és mivel tőle sok támogatást is kaptam ebben, ezért végül is birtokába jutottam egy fejlődésnek, szellemi gyarapodásnak.

Nem sajátítottam el azonban a pénzkeresetet, így aztán váláskor, 54 évesen arra kellett rádöbbnem, hogy míg a férjem két évtizedig tanulta a pénzkeresetet, addig én legfőképpen ahhoz értettem, hogyan vegyem le a válláról a család rá is háruló terheit. A válás után aztán hirtelenjében elvártam magamtól, hogy hozzam be a több évtizedes lemaradásomat, legyek felnőtt a pénzkereset terén is, és mielőbb álljak a lábamra.

Sajnálattal látom, hogy sok nő hasonló a tudatlanságban él. A baba elvesztés gyászával (vetéléssel, halvaszüléssel) hozzám forduló nők esetében gyakran jelenik meg az a probléma, hogy benne vannak egy olyan helyzetben, amibe női sorsuk zárta, és mivel sokszor a kalitkájuk aranyból van, nem veszik észre, hogy nem szabadok. Beszámolnak szeretetteljes férjről, aki mindent megad számukra, igaz, cserébe elvárja az odaadásukat. Még elbizonytalanítóbb a helyzet, ha a férfi biztatja arra, hogy maga is valósítsa meg önmagát, éljen alkotó életet. A nő azonban maga sem tudja miért, de képtelen erre, képtelen az aranykalitkát elhagyni, nincs meg hozzá az öntudata, az önbizalma, a hite, a bátorsága, de legfőképpen nem mer eltávolodni a reá hagyományozott női szerepétől, amiben vergődik. Ha ilyen kiváló férje van, akkor még szégyenkezik is, hogy minden segítséget megkap, hogy elinduljon, de ő képtelen rá. A férje egy aranyember, ő pedig egyre boldogtalanabb mellette. Mi több, nem csak boldogtalan, de magában csendben megbosszulja azt, hogy nem tud önmaga lenni, megtorolja, leveri szerencsétlen urán, akit maga tett „urává” adott esetben. Elszívároga a szexuális vágy is, csendben szabotálja a házastársi „kötelességet”, oda az intimitás. Jóravaló két ember, mindenki jót akar, de szerepükbe zárva nem tudnak mást adni, mint önmagukat.

(A tradicionális minta a „családfői” szerepről, a férji, férfiúi rangról korosztályom jellemzője. A mai fiatalok esetében – éppen olvastam erről egy szakdolgozatot – hovatovább már a férfiak védelmében kell fellépünk, akiknek az elbizonytalanodása a női erő fenyegetettsége miatt egyre szembeszökőbb.)

Zoltán tulajdonképpen ebben a kuszaságban próbál rendet tenni, helyére teszi a dolgainkat. Lehet, hogy egy férfi sokkal kevesebbet profitálna a tanácsaiból, mint egy nő, hiszen a munkájának éppen a nők számára legértékesebb részére a férfiaknak nincs is szükségük. Mi enélkül helyben toporognánk, mert hiába a tárgyi tudás, ha a női lélek figyelmen kívül lenne hagyva. Jónéhány könyvvel megismerkedtem már, amely a pénzről próbált tanítani – elsősorban amerikai szerzőktől –, de semmi nem nyerte el a tetszésemet, sőt sokszor viszolyogtam attól, hogy nem láttam az egyensúlyt a pénzkereset és a munka szeretete, az önmegvalósítás és legfőképpen az adás szempontjai között. Zoltánban éppen azt találok nagyszerűnek, hogy képes összhangba hozni ezeket az értékeket.

Természetesen nem tudom egyik pillanatról a másikra levetkőzni a zsigereimbe égett sztereotípiákat a pénzzel kapcsolatban. Ráadásul segítő hivatásom van, ami mellé végtelen sok félreértés társul. A másokon való segítséghez szorosan kapcsolódik az önzetlenség fogalma. Ha definiálni akarnám, akkor úgy foglалhatom össze, hogy az altruizmus olyan önkéntes viselkedés, amely mások javát szolgálja, a jutalmazás reménye nélkül. Mit tegyen azonban az, akinek a hivatása a segítség? Az a munkája, abból él. Addig, amíg a munka ellenértéke és a segített személy nem kapcsolódik össze – a fizetést a TB, az állam, egy alapítvány adja – addig nincs is baj. Ebben a vállalkozói világban azonban többnyire nincsenek ilyen áttétek, a csereforgalom azonnali.

Szerencsémre Zoltán jó emberismerő lehet, mert ahogyan Edit számára is megtalálta a csak rá vonatkozó bűvös mondatát – a pénz is legyen egy gyereke a négy mellé –, úgy én is megtaláltam a magamét: Fizess meg engem, hogy szolgálhassalak téged. Az én alapvető problémám ugyanis, hogy ne kérdőjeleződjön meg az, hogy én attól, hogy a végén pénzt kapok, ugyanolyan hatalmas szívvel és szeretettel vagyok a másik irányában. Szeretem a hivatásomat, a kettő nem zárja ki egymást. Nem *csak* pénzért, vagy *csak* szeretetből lehet tenni valamit, hanem együtt a kettőt.

Zoltán sokat foglalkozik a lelki oldallal, arra tanít, hogy fontos, hogy boldogok tudjunk lenni, hogy a helyünkön legyünk, hogy egy missziót teljesítsünk munkánkkal, céljainkkal, és ezzel arányosan jövedelemhez jussunk. Felismeri a nőkben erősebben élő gátlásokat, és megtanít arra, hogy becsüljük az időnk, azt az időt, amivel kapcsolatban mi nők azt szoktuk meg, hogy bőkezűen osztjuk szeretteinknek.

Végül nem elhanyagolható az a szempont sem, hogy az az út, amin elindultam Zoltán segítségével, hallatlanul izgalmas, lelkesítő, pezsdítő. Nem egy kötelező, száraz, unalmas tananyag, amit a cél érdekében el kell sajátítani, hanem aktivitásra ösztönző, lendületbe hozó kihívás, amely megtart, erőt, reményt, jövőt ad. Kézbe vettem a dolgaimat. Zoltán nem *helyettem* munkálkodik, hanem *közösen* alkotjuk meg a jövőmet. Nem bízom rá öntudatlanul magam azzal, hogy majd ő megoldja helyettem – nem is hagyná ezt természetesen –, hanem tanulom, és csinálom, tanulom és csinálom, nagy-nagy örömmel.